

MUSZYŃSKIE ZDROJE

Beskid Sądecki, a już szczególnie Dolina Popradu obfituje w olbrzymie zasoby wód mineralnych. Źródła tutejsze o leczniczych własnościach opisywał już w XV w. kronikarz Jan Długosz. Ponownie zaczęto się nimi interesować dopiero prawie trzy wieki później - w latach dwudziestych XVIII w. opisał je i podał własności zdrowotne tych wód ks. Gabriel Rzączyński. Różnego rodzaju szczawy tryskają obficie nie tylko w Dolinie Popradu, ale także w dolinach jego dopływów u podnóża południo-wo-zachodnich stoków pasma Radziejowej. Taka obfitość wód mineralnych wiąże się z budową geologiczną skorupy ziemskiej w tych okolicach, tj.tzw. płaszczowiny magurskiej. Wykazuje ona wiele pęknięć powstałych w wyniku ruchów górotwórczych sprzed milionów lat. Pęknięcia takie ułatwiają wnikanie wody w głębokie warstwy skorupy ziemskiej. Gdzieś bardzo głęboko pod ziemią woda rozpuszcza dwutlenek węgla, wydostający się z porowatych skał. Dzięki wysokiemu ciśnieniu i podwyższonej temperaturze na głębokości kilkuset metrów, następuje wypłukanie ze skał licznych pierwiastków jak np. wapń, magnez, sód itp., co daje w efekcie różne typy wód mineralnych. Tryskająca woda z tych źródeł jest nie tylko dobrze gazowana, jak woda z syfonu, ale też zawiera sporo rozpuszczonych mikroelementów, które są dobrze przyswajane przez organizm ludzki. W Muszynie *źródła „kwaśnych wód”* znane były od dawien dawna, ale dopiero od 1849r. zainteresowano się nimi w naukowy sposób. Niektóre z nich opisał Teodor Torosiewicz - lwowski aptekarz i chemik, który położył olbrzymie zasługi dla polskiej balneologii. Muszyńskie źródła charakteryzują się dużą zawartością dwutlenku węgla w wodzie. Prawie wszystkie nasze źródła mają ponad 1 gram CO₂ na dm³ wody, co daje charakterystyczny szczypiący i orzeźwiający smak. To silne nasycenie szczaw dwutlenkiem węgla ulega pewnym wahaniom w zależności od ciśnienia atmosferycznego panującego w okolicy, dlatego na tej podstawie ludność miejscowa trafnie przepowiada po smaku wody mającą nastąpić zmianę pogody. Na terenie Muszyny i jej najbliższych okolic znajduje się obecnie 17 ujęć wód leczniczych i mineralnych, w tym 15 odwiertów i 2 źródła. Na potrzeby lecznictwa uzdrowiskowego wykorzystuje się wody: Milusia, Złockie-1, Złockie-2, Złockie-3. Wodę do picia można zaczerpnąć ze źródeł: Anna, Antoni, Wapienne, Grunwald. Produkcja wody mineralnej butelkowanej „Muszynianki” odbywa się z odwiertu P-2. Reszta odwiertów to odwierty zapasowe i nieeksploatowane. A oto krótkie opisy niektórych źródeł:

ANNA: Najbliżej muszyńskiego Rynku znajduje się źródło Anna. Jest to źródło czynne sezonowo. Znajduje się nad brzegiem Muszynki na wprost przystanku PKP.

Przed wojną i tuż po niej była tu elektrownia miejska, stąd inna nazwa tego źródła, może już zapomniana, ELEKTRA. Starzy mieszkańcy miasteczka zwą to źródło też PRZY TARGOWICY, gdyż niedaleko stąd odbywały się dawniej targi bydłem. Wielka powódź 15-17 VII 1934r. zniszczyła źródło zupełnie, ale wnet go oczyszczono i odbudowano. Dziś wydajność źródła - 0.18 m³/godz. Charakter wody: 0.18% szczawa wapniowo-magnezowo-żelazista. Ilość CO₂ - 3000 mg/dm³. Ilość HCO₃ -1200 mg/dm³. Temp. wody 10 °C, głębokość odwiertu 12.9 m.

GRUNWALD: Źródło znajduje się ok. 2 km od Rynku w stronę Krynicy. Przycupnęło w cieniu wiekowych lip i topoli pod krzyżem u stóp góry. Woda z tego źródła znana była już od dawien dawna. Zabierano ją w naczyniach do pola w czasie sianokosów czy żniw. W skwarne letnie dni znakomicie gasi pragnienie. Zwą ją też muszyniaczy „WODĄ SPOD KRZYŻA”. Obecnie wydajność źródła: 0.72 m³/godz. Charakter wody: 0.30% szczawa wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowa. temp.wody: 8 °C, ilość CO₂ - 2600 mg/dm³, ilość HCO₃ - 2600 mg/dm³. Źródło silnie reaguje spadkiem mineralizacji i ilości CO₂ na zmianę pogody. Czynne sezonowo.

MILUSIA: znajduje się w Łazienkach, niedaleko Rynku w stronę stacji kolejowej. Odwiert dokonany w 1934 r. przez inż. Krówczyńskiego. Wydajność źródła: 21.6 m³ na dobę. Charakter wody: 0.44% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-sodo-wapniowo-żelazista. Temp. wody: 10 °C. Ilość CO₂ - 2900 mg/dm³. Ilość HCO₃ - 3200 mg/dm³, głębokość odwiertu: 171 m. Zdrój czynny cały rok, wykorzystywany też do kąpieli mineralnych.

ANTONI: jest to pierwsze źródło wiercone w Muszynie. Odwiertu dokonano w 1928r. na usilne starania ówczesnego burmistrza Antoniego Jurczaka. Jego też imię nosi to źródło. Wydajność źródła: 1.8 m³/godz. Charakter wody: 0.79% szczawa wodorowęglanowo-magnezowa. temp. wody: 9 °C. Ilość CO₂ - 2400 mg/dm³. Ilość HCO₃ - 6400 mg/dm³, głębokość odwiertu: 120 m. Jako ciekawostkę można podać fakt, iż woda ta zawiera śladowe ilości litu (0.00321) oraz ślady manganu i jodu.

WAPIENNE: źródło znajduje się ok. 4 km od centrum miasta przy drodze do Leluchowa za stacją kolejową. Źródło to, zwane dawniej „Źródłem Marszałka Piłsudskiego”, jest własnością prywatną. Charakter wody: szczawa wodorowęglanowo-wapniowa uważana za jedną z najsmaczniejszych w okolicy. Wydajność źródła: ok. 1 m³/dobę, temp.wody zależna od pory roku - średnio przyjęto ok. 10 °C. Ilość HCO₃ -1200 mg/dm³. Ilość CO₂ -1800 mg/dm³. W ostatnich latach obserwuje się spadek wydajności źródła. Czyżby źródło „umierało”?

W największym i najbardziej znanym sanatorium METALOWIEC znajdują się trzy odwierty wody mineralnej: ZŁOCKIE-1, ZŁOCKIE-2, ZŁOCKIE-3. Odwierty te czynne są cały rok, są to 0.14% - 0.71% szczawy wodorowęglanowo-magnezo-wo-sodowo-wapniowe, żelaziste.

Już z tego pobieżnego przeglądu wód mineralnych Muszyny wynika olbrzymie bogactwo tych terenów i przydatność do celów lecznictwa uzdrowiskowego. Zapraszając na wędrowkę od źródła do źródła mamy nadzieję, że wody będą smakowały, a pobyt w miasteczku będzie przyjemny i ciekawy.

Opracowanie - Wit Kmietowicz.